

‘PERSOONLIJKE IJDELHEID SPEELT EEN GROTE ROL’

komt nog ter sprake – hier willen wij onderstrepen dat zich op Ceylon hetzelfde verschijnsel voordeed als in Londen: felle concurrentie tussen de geheime diensten. Op Ceylon was zij extra fel doordat de drie er gevestigde diensten (de *Military Intelligence*, *SOE* en de *OSS*) elk voor het inzetten, afhalen en bevoorraden van geheime agenten aangewezen waren op dezelfde schaarse transportmiddelen: onderzeeboten en vliegtuigen. ‘De toestand is op het ogenblik zo’, schreef Helfrich een jaar na de oprichting van *South-East Asia Command* aan Furstner,

‘dat er voldoende onderlinge samenwerking en waardering bestaat, welke echter meer steunt op tact en soepelheid dan op een sterk centraal gezag. De concurrentie-ijver en het elkaar vliegen afvangen bestaan nog steeds; men probeert op eigen doft te roeien en persoonlijke ijdelheid speelt een grote rol. Men wenst gaarne ‘iets belangrijks te rapporteren’, en zolang de resultaten minimaal blijven, bestaat er, ieder voor zich, grote drang ‘om iets te doen’, ook al zijn de kansen op succes zeer gering.’¹

Wat de operaties van *SOE* betreft, vermeldden wij al in ons vorige deel, namelijk in hoofdstuk 2, dat deze Britse geheime dienst niet onaanzienlijke successen boekte in Birma, in Thailand en op Malakka. In Birma kreeg het Birmaans Anti-As-Verbond wapens en wist men Aung San, de minister van defensie en commandant van het Birmaans Nationaal Leger, er in mei '45 toe te bewegen naar de Britten over te lopen. In Thailand werd, met steun van de *OSS*, een anti-Japanse opstand voorbereid die alleen daarom niet doorging omdat Japan capituleerde, en op Malakka verleende de *SOE* van februari '45 af belangrijke steun aan de Anti-Japanse Volksunie en het Anti-Japanse Volksleger (twee organisaties die door communisten werden geleid) – hier waren medio '45 bijna honderd geheime agenten van *SOE* en zes door *SOE* gesteunde guerrilla-groepen in actie.²

Wat op Sumatra bereikt werd, stak daar uiterst pover bij af.

¹ Brief, 30 aug. 1944, van Helfrich aan Furstner (ARA, Alg. Secr., Eerste Zending, XXII, 35). ² Wij voegen hieraan nog toe dat in september '43 een door *SOE* in Brits-Indië op touw gezette maar van Australië uit ondernomen actie tegen Singapore succes had: een Japanse treiler, die in december '41 in Singapore was buitgemaakt, werd naar Darwin getransporteerd, kreeg een bemanning van twee Britse officieren en twaalf andere militairen, hoofdzakelijk Australiërs, voer onontdekt naar Singapore en liet daar enkele rubberboten te water van waaruit men met explosieven drie grote Japanse vrachtschepen tot zinken wist te brengen. Onontdekt kwam de treiler weer in Australië terug.

De actie had ter plaatse rampzalige gevolgen voor vele onschuldigen. De Japanners